

› De mama (zeug) en papa (beer) van de toekomstige biggetjes van Het Spilvarken. De varkens komen van biologische boerderij De Zwaluw uit Lovendegem. © Nathalie Snauwaert ›

› © Bart Gabriel ›

› © Bart Gabriel ›

Van stadsbewoner naar stadsboer

HET SPILVARKEN ZET GENTS AFVAL OM IN VOEDSEL

Fruitschillen, oud brood, gebutste appels. Volgens een groep Gentenaren kan dat allemaal een bron zijn voor nieuw voedsel. Afgelopen jaar lieten zij onder de naam Het Spilvarken varkens en kippen in Gent duizend kilo lokaal voedselafval verwerken. Het resultaat: 250 kilo varkensvlees en een stuk herwonnen grond, vruchtbaar en geschikt voor groententeelt.

Stukken gras, omgewoelde aarde, een hek dat iedereen gebruikt als fietsenstandaard. De plek die afgelopen jaar voor veel levendigheid zorgde en een metamorfose onderging, loop je zo voorbij. Het eens vergeten lapje stadgrond aan de zijkant van de Bijloke - een voormalig hospitaal en abdij - is nu een vruchtbare voedingsbodem. Letterlijk en figuurlijk. Op dezelfde paar vierkante meters komt straks een bloemenweide en moestuin. Tegelijkertijd is de grond een inspiratiebron voor nieuwe samenwerkingen tussen buurtbewoners en organisaties.

DE STAD ALS ECOSYSTEEM

En dat allemaal door drie varkens en een paar kippen. "Ruimte, afval, energie, voedsel: in een stad gaat onnodig veel verloren. Varkens en kippen inzetten als afvalverwerkers is een goede manier om verspilling tegen te gaan. Het zijn veelvraters en ze zorgen ervoor dat verschillende partijen samenwerken waardoor een korte keten ontstaat rond voedsel in de stad. Lokaal afval wordt lokaal geproduceerd voedsel", vertelt Nathalie Snauwaert, een van de drijvende krachten achter Het Spilvarken: een initiatief van acht stadsbewoners om Gent als een ecosysteem te laten functioneren.

3 VARKENS, 3 KIPPEN, 42 HULPBOEREN

De stad als één grote natuurlijke kringloop. Hoe krijg je dat voor elkaar? In mei 2014 plaatst Het Spilvarken als proef drie biggetjes op het grasveld van de Bijloke, dat tegenwoordig onder andere het thuis is van Hogeschool Gent. Samen met een paar kippen verwerken de biggetjes lokaal voedselafval. Zo'n veertig buurtbewoners helpen als 'hulpboer' mee met het voeren en verzorgen van de dieren. Het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) waarschuwt: het voeren van landbouwhuisdieren met voedselafval is verboden in de Europese Unie. De stadsboeren beperken daarop het te voeren afval tot een aantal concrete producten, zoals brood, chips en koekjes. Dat mag wel.

HET SPILVARKEN IN JOUW STAD?

Via info@hetspilvarken.be kun je de handleiding stadsvarkenshouden aanvragen en in contact komen met de Gentse stadsboeren. Eind 2015 vind je hier ook de juiste afgewogen samenstelling voor het ideale varkensvoer uit stedelijk voedselafval.

” DE KRINGLOOP SLUITEN BETEKENT VARKENS SLACHTEN

› De Bijloke In Gent. Het Spilvarken heeft gezorgd voor een vruchtbare bodem. Hier komt een bloemenweide en moestuin. © Janine Bruinooge

Vier maanden later zijn de biggetjes uitgegroeid tot stevige varkens. Dan rijst de vraag: hoe sluit je de kringloop? Nathalie: "Varkens eten veel en groeien hard. Als we de varkens laten leven, moeten we ze op den duur bijvoeren met voedselafval van buiten de stad. Dat is niet ecologisch." Het Spilvarken is inmiddels bekend in heel Gent, dat is uitgeroepen tot vegetarische hoofdstad van Europa. De mogelijke slacht leidt tot een felle discussie tussen stadsbewoners. De initiatiefnemers hakken de moeilijke knoop door: bij een korte keten project rond voedsel hoort het slachten van varkens. 250 kilo lokaal geproduceerd varkensvlees is het resultaat. Het merendeel van de hulpboeren kan zich uiteindelijk vinden in het besluit, de helft koopt een vleespakket dat is gemaakt van 'hun Gentse biggetjes'.

HOE VERDER?

Vanwege de grote impact van het proefproject krijgt Het Spilvarken dit voorjaar een vervolg. Op maximaal vijf verschillende locaties in Gent worden varkens en/of kippen geplaatst. Doel: samen met buurtbewoners in zes maanden vijfduizend kilo lokaal voedselafval verwerken tot voedsel, varkensvlees en eieren. En paddenstoelen. Als het lukt om die te kweken op koffieprut van lokale koffiebars. Alles onder het motto 'niets is verloren'.

ZELF KIPPEN HOUDEN

Een kip is een ideale afvalverwerker voor in je tuin. Wat jij gemiddeld per jaar aan etensresten weggooit (50 kilo), daarvan kan een kip goed leven.

Enkele kippentips:

1. Informeer bij je gemeente of je op jouw adres kippen mag houden en wat de bouwvoorschriften zijn.
2. Je doet kippen een plezier met een ruime ren (minstens 2 m² per kip) en nachthok (maximaal 7 kippen per 2 m² hok).
3. Kippen zijn sociale dieren. Houd er daarom minimaal twee.
4. Kippen zijn alleseters, maar sommige etenswaren pikken ze niet, zoals prei en schillen van bananen en citrusvruchten.
5. Water! Kippen zijn zuiplappen en willen altijd schoon water, zo'n 250 ml per kip per dag.

Meer weten?

- www.velt.be/publicaties -> Handboek Kippen in de tuin, ecologische en plezierig
- www.vlaco.be/kringloop-tuinieren/kippen -> Tips over het houden van kippen. Of download de brochure Kippen houden in de kringlooptuin, te vinden onder het kopje Publicaties.
- www.kipster.nl -> Kippenhokken en kippen kopen en huren. Onder het kopje Bestel vind je een uitgebreide handleiding kippen houden.
- www.kipalshuisdier.nl -> Kippen kopen.
- www.redeenlegkip.nl -> Ex-legbatterijkippen adopteren.